CODZIENNA

Gazeta Krakowska

Nr 175. ROK 1832. CZWARTEK 5 LIPCA.

Pismo to wychodzi codzień oprócz świąt uroczystych, niezawodnie o godz: 4 popołudn: w drukarni st. CIESZKOWSKIEGO.

PRENUMERATA:
Kwartalna......złp. 12.
Miesięczna....... „ 3.
Ner pojedynczy...gr: 10.
Za donie: od wiér: g. 15

OBSERWACYJE METEOROLOGICZNE.

Barometr dla lepszego porownania zredukowany na 0° Reaumiura.

Dzień godzina	Barometr na 0° R.	Therm:	Higrometr	Wiatr	Stan Atmosf:	UWAGI.
7	27 5. 615	† 8.5	† 0.3	Póln. zachodni mocny	Pogoda z chmurami	
12	„ 5. 751	13.4	0.0	„ średni	„ „	
3	„ 5. 571	16.2	4.0	Póln. zachodni średn	„ „	
9.	„ 5. 147	† 12.4	† 3.0	Zachodni słaby	Chmury	

Część Urzędowa.

KRAKÓW

OBWIESZCZENIA.

Z mocy polecenia Trybunału I. Instancyi z dnia 26 czerwca 1832 r. do N. 2299 odbędzie się licytacya ruchomości po niegdy Maryannie Wohlmanowey pozostałych jako to: sukien, bielizny, pościeli, stolarszczyzny, sprzętów gospodarskich, mebli i sreber. Licytacya takowa rozpocznie się w dniu 9tym lipca r. b. o godzinie 9téy ranney w rynku głównym pod Liczbą 14.

(1r.) *Matakiewicz* Notar.

W dniu 6 lipca r. b. o godzinie 10 z rana odbędzie się w domu pod L. 6 przy Krakowie na Piasku publiczna sprzedarz w drodze exekucyi sądowey zajętych ruchomości, jako to: fortepiana, pająka szklanego, stolarszczyzny, lanszaftów i bielizny stołowey.— Chęć kupna mających zaopatrzonych w gotowe pieniądze, na czas i mieysce oznaczone zaprasza się.— J. *Kopyciński.*

TAXA ŻYWNOŚCI NA MIESIĄC LIPIEC. 1832 R.

	WAGA F.	WAGA Łót:
CHLEB.		
Bułka z nayprzednieyszéy mąki pszennéy za groszy 1. ma ważyć..................	...	7½
Bułka z nayprzednieyszéy mąki pszennéy za grosz 2. ma ważyć..................	...	15
Chleb pszenny z piękn. mąki za g. 6. ma ważyć	1	16
deto deto deto 12. deto	3	
deto żytny z czystéy deto 3. deto	1	4
deto deto deto 6. deto	2	8
deto żytny razowy za g. 6. deto	3	12
deto deto deto 12. deto	6	24
Chleba promnickiego z czystéy mąki żytnéy funt jeden ....groszy 5.......	...	......

	TAXA zł.	TAXA gr:
MĄKA.		
Mąki pszennéy nayprzed: miarka 8. kwartowa	1	4
deto żytnéy deto deto deto	...	23
PIWO.		
Piwa dubeltowego garniec, trzymający 18. stop: Magiera	...	12
Piwa białego flaszowego garniec trzymający 12. stop: Magiera................................	...	6
MIĘSO.		
Mięsa wołowego dobrego funt....................	...	7½
Cielęciny dobréy funt..............................	...	7½
Szkopowiny dobréy funt............................	...	......
Wieprzowiny ze słoniną i skórą funt	...	9
deto zwanéy schab funt..............	...	6
Słoniny świeżéy funt	...	15
Polędwicy wołowéy funt jeden	..	10
SÓL.		
Soli grubo tłuczonéy kwarta jedna............	...	16
deto miałko deto deto	...	15
Za jeden funt soli wagi krajowej	...	6

Część Nieurzędowa.

FRANCYA

Paryż 17 Czerwca.

Izba oskarżeń tuteyszego sądu królewskiego wydała d. 11 b. m. ważną decyzyą. Dziennik *Quotidienne* z d. 9 maja został zabrany przez policyą z powodu artykułu pod napisem: *Jeszcze o xiężnie Berry*, a wydawcę jego, P. Briant, odesłano do sądu królewskiego. Lubo wykroczenie nastąpiło na 4ry tygodnie przed ogłoszeniem stanu oblężenia stolicy, jednakże sąd królewski odesłał tę sprawę do sądu wojennego. Decyzya ta brzmi jak następuje; »Zważywszy, iż wzmiankowany artykuł zachęca do nienawiści i pogardy rządu; iż artykuł ten tyczący się zasługujących na karę przedsięwzięć w południowey Francyi, ogłoszony został w chwili, kiedy powstanie wybuchnęło już w części zachodnich departamentów, a zatem w czasie bliskim buntowniczych czynów, w skutku których miasto Paryż zostało ogłoszone za będące w stanie oblężenia; że tenże artykuł może bydź tak uważanym, jakoby zamierzał pobudzać do owych buntowniczych czynów, i jakoby stanowił występek, mający związek z temi czynami; zważywszy, iż przez ogłoszenie miasta Paryża w stanie oblężenia, sama tylko władza woyskowa wyrokować może o wspomnionych buntowniczych czynach, i z niemi związek mających;— sąd po poprzedniem naradzeniu się, ogłasza się za niewłaściwy, i odsyła sprawę do sędziów, do których wyrokowanie w tey mierze należy.»

Onegdy o pierwszey godzinie, król odbył przegląd w Versailles gwardyi narodowey miasta i okolic, liczącey 9000 ludzi. Przyjęcie monarchy było równie świetne, jak w Paryżu.

Dotąd pomiędzy poymanymi, bardzo mało znayduje się znanych imion; lecz obecnie wydać miano rozkaz aresztowania wielu znakomitych osób, między któremi jak mówią jest były minister.

ROSSYA.

Petersburg 17 Czerwca.

W skutek ukazu J. C. Mości z dnia 3 stycznia 1831, nałożone zostały w kwietniu b. r. aresztа w gubernii wołyńskiey na dobra następnych osób: Julii córki Ignacego Zagurskiego w powiecie włodzimierskim, 63 dusze, czyniące dochodu rocznie 5000 r. ass., z powodu wydalenia się jey do Austryi mimo wiedzy rządu: Karoliny córki Tadeusza Wydżgi, w tymże powiecie 14 dusz, dochodu 40 r. sr., z powodu wydalenia się jey syna Antoniego, do królestwa Polskiego: Erazma syna Józefa Pruszyńskiego, w powiecie Owruckim, dusz 1745, dochodu 1500 r. sr., w jakowym majątku znaydują się dwie fabryki sukienne, huta szklanna, cztery rudnie i hamernia, z powodu znaydowania się syna jego Józefa w Austryi; Alexandra syna Aloizego Szemiotha, w powiecie Łuckim, 60 dusz, dochodu 3775 zł: i nadto z arendy karczemney 1150 zł:, z powodu połączenia się jego z powstańcami; Stanisława syna Michała Ruczyńskiego, w tymże powiecie 226 dosz, dochodu 1000 r. sr. z powodu znaydowania się syna Eustachego w królestwie Polskiem; byłego jenerała woysk polskich Ludwika, syna Stanisława Kropińskiego, w tymże powiecie 355 dusz, dochodu 1000 r. s., z powodu wydalenia się jego do Austryi; byłego assesora sądu ziemskiego Xawerego syna Jana Sloniewskiego, w tymże powiecie 72 dusze, dochodu 350 r. sr. z powodu przyłączenia się jego do zgrai rokoszan; Adama syna Ignac. Hulewicza, na nierozdzielny majątek w tymże powiecie 167 dusz, dochodu 390 r. sr. z takiegoż powodu; Fabiana syna Franciszka Rogozińskiego, w tymże powiecie 7 dusz, dochodu 50 r. sr., z takiegoż powiatu; Tomasza syna Mateusza Fałkowskiego, w tymże powiecie 57 dusz, dochodu 333 r. sreb. i w Włodzimierskim powiecie 119 dusz, dochodu 981 r. 4 k. ass., z powodu wydalenia się jego do Austryi, bez wiedzy rządu; Mikołaja i Wincentego synów Ludwika Brzezickich, w Łuckim powiecie 108 dusz, dochodu 1200 r., z powodu przyłączenia się ich do zgrai powstańców, Władysława syna Onufrego Moszyńskiego, w tymże powiecie 354 dusz, dochodu 5000 zł: z takiegoż powodu, na 47 dusz w gubernii Wołyńskiey, powiecie Włodzimierskiem, obywatelą Michała Wiszniewskiego, z powodu jego znaydowania się w mieście Krakowie.

Niedawno przybył do tuteyszey stolicy znany niemiecki improwizator: młody Langenschwartz. Składa on wiersze wzręcz i na piśmie, bez żadnego przygotowania, na wszelkie podawane mu treści, w rozmaitych miarach i w różnych nawet dyalektach niemieckiego języka. Po wielu domach prywatnych dziwiono się już jego talentowi. Temi właśnie dniami, dyktował on trzem osobom razem trzy różnego rodzaju wiersze, podaney mu zupełnie odmienney treści, różnych miar, w rozmaitym stylu i duchu. Dyktował każdemu z piszących po jednym wierszu, i skończył w kwadrans ku niewypowiedzianemu wszystkich zadowoleniu.

PRUSSY.

Berlin 18 Czerwca.

W Epsom nie może bydź świetniey, jak na polach Templow pod Berlinem, gdzie d. 16 b. m. zaczęły się wyścigi konne. Dla króla i dworu wystawiono lożę, dla innych znakomitszych osób, trybuny, a dla publiczności było całe pole otwarte. Odległość mety wynosi 4 mile angielskie; wygrywający odbyli tę drogę w 5 minutach. Dziś były 2 wyścigi na koniach krajowych, a 3ci na koniach zagranicznych. Pierwszą królewską nagrodę otrzymał posiadacz dóbr nazwiskiem Neumann, drugą tenże sam, a trzecią hr. Hahn exięz-

twa Meklenburgskiego. W poniedziałek i wtorek odprawi się jeszcze kilka wyścigów.

ANGLIA

Londyn 15 Czerwca.

Na wczorayszey sessyi izby niższey, Pan Bulwer uczynił wniosek względem uchylenia wszystkich opłat, tamujących rozkrzewianie się oświaty, a zwłaszcza opłatę stęplową od gazet; Pan O'Connel popierał ten wniosek, a lord Althorp pochwalił wiele uwag jego, chociaż zniesienie rzeczonych opłat poczytywał za niestosowne do czasu. Pan Bulwer, skłaniając się do życzenia izby cofnął swóy wniosek; lecz zastrzegł sobie ponowić go na następnym parlamencie.— Pan Stanley otrzymał pozwolenie izby do podania bilu względem przeszkodzenia zgromadzenia katolików i oranżystów w irlandyi; podobnież dozwolono lordowi Russel wnieść bil przeciw przekupstwu na wyborach. Na dzisieyszey sessyi teyże izby oznaymił Pan Stanley, iż d. 26 b. m. poda wniosek, tyczący się poprawienia praw względem ubogich w wielkich miastach. Po uczynionym wniosku, aby izba zamieniła się w wydział dla zajęcia się szkockim bilem reformy, Pan Pringls chciał wyznaczenia osobnego wydziału, do podziału miasteczek szkockich na klassy.— Lord Althorp oświadczył, iż jeżli ogólny wydział okazywać będzie taką bezstronność, jak dotąd, osobny wydział stałby się nieużytecznym. W skutku tego oświadczenia, wniosek P. Pringle bez kreskowania uchylono. Zamieniła się zatem izba w wydział, i przyjęła 47 artykułów szkockiego bilu reformy.

Odebrano tu wiadomości z Rio-Janeiro pod d. 19 kwietnia. Dnia 16 t. m. zaszło tam nowe zaburzenie. Pozornym celem powstańców było wezwanie na powrot cesarza Don Pedra. Nie mamy jeszcze szczegółów tego wypadku; wiadomo tylko, iż wiele ludzi utraciło życie.

HISZPANIA

Madryt 4 Czerwca.

Król Jmć napisał własnoręcznie do Pana Aguado, ofiarując mu urząd ministra przychodów, z wolnością urządzenia tego wydziału w sposobie, jaki uzna za naylepszy. Lecz Pan Aguado wymówił się, z powodu, iż otrzymał prawo obywatelstwa we Francyi.

Gabinet nasz jest w wielkim kłopocie niczego; się bardziey nie obawia, jak tego, aby niezostał otoczonym dwoma krajami konstytucyjnemi.— Zaczynają tu mniemać, iż sprawa Don Miguela podobno się nie utrzyma. Przytem wzmagają się zdrożności; snujący się rozbóynicy kray pustoszą, i często rozbijają poczty wozowe.

Rozmaitości.

UWAGI O LEKAINIE I SZTUCE TEATRALNEY PRZEZ TALMĘ.

(Ciąg dalszy.)

»Aktor powinien sobie zawsze brać za wzór naturę; ten główny przedmiot ciągłey jego nauki Lekain poymował, że świetny koloryt poezyi służy tylko do wydatnieyszego podniesienia, wzniosłych i majestatycznych piękności przyrodzenia. Uważa on bardzo dobrze, że w pożyciu towarzyskiem, ci którzy są silnie wzruszeni, ci których albo ciężka boleść przytłacza, lub któremi miotają wielkie polityczne sprawy; przemawiają w prawdzie językiem wyższym, idealnym,— zawsze przecież językiem natury. Ta natura, uszlachetniona, ożywiona rozprzestrzeniona, a zarazem w zupełney swojey prostocie; wszelkie ku sobie poszukiwania zwrócić powinna aktora i poety. — Jakoż w arcydziełach sztuki, wyrażenia nayszczytnieysze są zwykle pełne nayszczerszey prostoty.»

»Wielu a nawet naukowo wykształconych utrzymuje, że trajedya wychodzi z naturalnego toku rzeczy; zdanie to powtarzane bez rozwagi, w niezbitą niemal zamieniło się prawdę. Ludzie światowi, roztargnieni ubocznemi przedmiotami, nie zapuszczają się nigdy w rozbior wszelkich poruszeń namiętności; sąd ich zatem jest bardzo powierzchowny, a mierni aktorowie mało baczni na sztukę swoją, bardziey jeszcze błąd ten utwierdzają.»

»Talma popiera zdanie swoje przytoczeniem, że Corneille, Racine, Voltaire, w malowaniu nayżywszych passyi, tam są niezrównani, gdzie są naturalni i że dla tych, trzymając się takiey samey drogi pierwsi aktorowie, jako to: Lekain, Molé, Monvel, Panna Dumenil, dostąpili zasłużoney wziętości.»

«Pomimo tego (mówi daley) wyznać należy, z pomiędzy liczney rzeszy aktorów po wszystkich krajach, mało szukało tey prawdy, chociaż Moliere a przed nim nawet Shakspeare wyborne swym spółkollegom podawali rady.» (*)

Shakspeare w usta Hamleta takie dla aktorów kładzie rady:

»Mów tak jak ja dopiero mówiłem, naturalnie bez przymusu, bo jeśli silić się i wykrzykiwać zaczniesz, jak to czyni większa część aktorów naszych, natedy, wolałbym raczey słyszeć wiersze moje, wychodzące z ust ulicznego krzykacza. O! nic mi bardziey nie rozdziera serca, jak kiedy na scenie niezgrabny i silny jegomość wyraża uczucia swoje, *potokiem wrzasku niemiłosiernie szarpiącego uszy*, dla ujęcia sobie tłumu, któremu łoskot się tylko podoba. Och jakżebym cię siekł

(*) Moliere w swojém *Impromptu de Versailles* przedrzyźniając Montfleury napuszonego aktora teatru *hotel de Bourgogne*, bardzo zręcznie wyszydza wszystkie wypracowane tak zwane *brouhaha*. Lecz to wszystko nie wiele skutkowało, aktorowie nie wierzyli w owczas, aby ich bohaterowie, chodem i mową byli innym ludziom podobni.

miotełkami, ty teatralny Herodzie, który przesadzając samego Heroda, chcesz bydź wścieklèyszym nad niego. Lecz i zimnym bydź się nie godzi, niech ci w każdym razie roztropność przewodniczy, niechay zawsze akcya stosuje się do słowa, a słowo do akcyi, nieprzekraczając przyzwoitych granic natury; wszystko bowiem co tylko zbacza od tego celu, zbacza tém samem i od celu prawdziwie dramatyczney reprezentacyi. Reprezentacya, jako zwierciadło natury, powinna ukazywać cnotę w wiérzytélnych zarysach, śmieszność w utrafionèm podobieństwie, a każdy wiek, każdą epokę, w właściwém ile i kształcie. Jeżeli sztuka ta malowania przesadzoną, lub niedomierzoną będzie, w ów czas, może niekiedy ubawić nieuków, lecz ludziom roztropnym, których sąd przeważać u ciebie winien, nad sądem gminu, nigdy się niepodoba. O tak, są aktorowie, chwaleni nawet z przesadą którzy, że więcey nie powiem, w wystąpieniach swoich na scenie niewiadomo do czego, bo nie do ludzi bywają podobni, a którzy napuszywszy się w przerażającym sposobie, wyją *(hurlent)*, iżby ich wziąść można nayprędzey, za larwę ludzką, wykrzesaną przez jakiego podrzędnego ucznia natury obrzydle naśladującego człowieka.

»Czemuż (mówi potem Talma), mimo przestróg tak znakomitych mistrzów, mimo że toż samo zdanie wielu z niemi pudzielało spółczesnych, system napstrzoney deklamacyi koniecznie usadowić się musiał w większey części teatrów europeyskich? czemuż tam okrzyczany został jako wzór jedyny naśladownictwa teatralnego? Czemuż? bo prawdę jak wszędzie tak i w sztukach, naytrudniey wynaleść, naytrudniey schwycić. Posąg Minerwy odwiecznie istniał w bryle marmuru, a samo tylko Phidiasa dłuto potrafiło go ukazać światu. Ponieważ zatém podobną zdolnością niewielu aktorów poszczycić się może a liczba miernych nadzwyczay przeważa, a ta zawsze stanowiła przepisy; przeto nie dziw, że nawet błędy swoje za wzór do naśladowania stawiają. –

(Dalszy ciąg później.)

O TO JEST MIŁOŚĆ.

U nóg kochanki słowy goracemi
Przysięgać miłość naytrwalszą na ziemi,
Usta ustami, duszę poić duszą,
Póki ją czułe westchnienia nie wzruszą,
A kiedy nowa ukaże się postać,
Gdy błysną milsze i ogniste oczy,
Których blask dawne uczucie zamroczy,
Pierwszéy kochance przeniewiercą zostać;
Zwiodłszy jey umysł marami zwodnemi,
W niewinne serce wlawszy jad trucizny,
W żalu, w rozpaczy zostawić na ziemi,
— O to jest miłość męszczyzny.

*

Jedno uczucie chować w swojém łonie,
Innego szczęścia inney nie chcieć chwały,
W jedney osobie zamknąć świat swóy cały,
A jeśli serce uczuciem zapłonie,
Po drodze życia sypać szczęścia kwiaty,
Ray z ziemi zrobić, a gdy spocznie z łaty
Drogi kochanek, pod grobowym głazem,
Umrzeć z radością, byle tylko razem,
Czuć, niebian czuciem, czuć z boskiey podniety,
— Oto jest miłość kobiety. —

ODPOWIEDŹ.

Powabnych spoyrzeń zaczarować siłą,
Zakłócić pokóy udaném westchnieniem,
Złudzić uśmiechem, słówkiem, twarzą miłą,
Zlać słodycz nieba z czystéy łzy promieniem,
A potem złamać danych przysiąg tysiąc, —
I młode serce w rozpaczy zostawić,
I z równą mocą nowe czucia przysiądz,
A i te wkrótce zniewagą zakrwawić,
I w wiarołomstwie tém, szukać zalety —
— Oto jest miłość kobiety!

*

Mocą ułudzeń spokoyność odjętą
Taić przed światem, tłumić serca bicie,
Potém przysięgą niezłamną, świętą,
Zapewnić wiarę i poświęcić życie,
I zapomniawszy i ludzi i siebie
Cały świat zamknąć w miłem lubey oku,
A w chwili zdrady uległszy potrzebie,
Bez chęci zemsty znosić jad trucizny
I umrzeć potem, byle przy jey boku,
— Oto jest miłość męszczyzny. *A. C.*

KONKLUZYA CZYTELNIKÓW.

Z wy czułey kłutni, tośmy wyczytali
Że każda liszka swóy ogonek chwali.

WIADOMOŚĆ NAUKOWA.

Nowo założony w Wiedniu Instytut dla Uczniów sposobiących się do klass normalnych szkół i Gimnazyów.

Podpisany, były ostatnią razą pomocnik Filologii w uniwersytecie wiedeńskim, ma honor oznaymić Szanowney Publiczności, że uzyskawszy od wysokiego cesarsko-królewskiego rządu łaskawe zezwolenie, do założenia w mieście Wiedniu instytutu naukowo-wychowawczego, obrał już na ten koniec przyzwoity lokal w domu niegdy Birkensztoków Nr 106 przy ulicy *Erdberggasse*.—

Zaręczając nayuroczyściey, że naygorliwszym staraniem jego będzie, aby stósownèm urządzeniem swojego Instytutu, i summiennem prowadzeniem wychowania powierzoney sobie młodzieży pozyskał ufność, rodziców i opiekunów; poważa się upraszać Ich, o zaszczycenie go wcześniey swojemi zleceniami, i porozumieniem się w tey mierze, aby mógł bydź w stanie udzielić im nawzajem bliższą wiadomość o głównych urządzeniach i zasadach swey szkoły, do którey, gdy już wcześniey wszystkie potrzeby lokalu uskutecznione zostały, za bardzo umiarkowanemi warunkami, od dnia 1 sierpnia r. b. uczniowie przyjmowani bydź mogą. —

Zgłaszania się osób za granicą mieszkających będą przyjmowane *franko* przez pocztę pod adresem: Ignacego *Kron*,
Nauczyciela Instytutu i Wychowania
(2r.) Młodzieży w Wiedniu.